Ч. 162 (11.435). Львів, четвер 16. серпня 1928. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: в Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Геройство, легкодушність і реклама.

Ця тема стала особливо актуальною недавно з приводу авантюри ґенерала Нобіле. Кільканадцять жертв людського життя, а між ними загибіль одиниці тої вартости, що Амундсен; величанські, необраховані ще кошта, видані кількома державами; врешті шалена витрата енерґії — і це все при мінімальних, якщо є взагалі якінебудь, практичних осягах, розтрублене безприкладною рекламою. Одночасно заквестіоновано найважнішу позицію, що звичайно стоїть в актах подібних підприємств: особисте геройство учасників виправи. Не диво, що маючи такий білянс цієї останньої виправи, весь світ одноголосно признав авантюру ґенерала Нобіле — іменно авантюрою, каригідною **легкодушністю,** тим більше каригідною, що веденою в імя — реклями. І колиб навіть очистили ґенерала Нобіле особисто та деяких його товаришів від низки поважних закидів фахової чи моральної натури, і колиб італійці з патріотичного обовязку вибудували свойому нефортунному землякові не один, а десять памятників, факт залишиться фактом, що зроблено тут найпоганішу річ: з геройських поривів і з жертв людського життя зроблено собі негідне видовище, зроблено собі **забаву в рекляму.**

Тема про геройство, легкодушність і рекляму, поширена ще питанням рідко в світі зустрічної фанфаронади, воскресла в цілій повноті в останньому тижні в Польщі. Видвигнула її хвиля летунських катастроф, завершена смертю капітана Швейковського під Краковом і пор. Шаласа під Баґдадом, й поглибила її траґі-комічна історія трансатлянтійського лету Кубалі й Ідзіковського. Як виходить із статистики, оголошеної в „Мислі Неподлеґлей“, протягом шістьдесяти днів червня і липня н. р. у катастрофах польської військової аеронавтики 4 летуни згинули, 13 було лекше й важче ранених і 35 аеропляпів розбитих або ушкоджених. Згадані вище дві катастрофи, обі з смертним вислідом, у перших днях серпня, головно катастрофальний кінець рейду Варшава-Баґдад, спонукали частину поважної польської преси вдарити на алярм: день-у-день почали являтися статті й замітки під наголовком „Департамент летунства має голос!“ Департамент летунства справді забрав голос, але потрактував справу по свойому: причини катастроф не пояснив, „за те“ погрозив пресі репресіями, якщо преса виявлятиме назви й фактичну військову приналежність розбитих аеропляпів! Колиж факт частеньких катастроф викликав дискусію на тему геройства й легкодушности, то знову ґазетний голос, роблений довкола поодиноких летів, поки ще ці лети взагалі були доконані, висунув іншу тему: жирування вуличної польської преси на людському житті й перетоплювання усіх, навіть справді геройських, поривів в одну велику, аж до огиди несмачну фанфаронаду.

Дуже часто буває, що важко визначити межу: де кінчиться геройство й де починається легкодушність. Практика останньої війни виявила ще одну тайну, а саме, що нпр. прояви найбільш геройської особистої відваги бувають іноколи **для справи** просто шкідливі: відважного вояку, що в першій лінії окопів ставав у весь зріст і рвався вперед — не тільки не нагороджували за відвагу, але й карали, цінуючи вище тих, що носом в болоті лежали й розважливо ждали пригідного менту. Геройство для геройства, без означеного бодай мінімум якоїсь позитивної **практичної цілі,** втратило вже розуміння у світі, прожертому реалізмом і матеріялізмом. Та й не тільки тому. Боротьба за життя вимагає нині вже стільки сили, енерґії, витривалости, а то й самопосвяти, що витрачування усього цього для пустого міражу, для чогось, що не приносить життю ніякої користи, втратило давній незрівнянний чар романтичного геройства. Але тут знову виринає сумнів: чи саме тому, що життя таке сіре й тверде та обдерте з усякого серпанка романтики, чи може саме тому не є світові потрібні такі геройські пориви одиниць, які знімаються високо понад оту нашу сіру буденщину?!

Із цього роздоріжжа думок виникнула ось яка посередня дорога: Світ, який надав практичне значіння усім, на око цілком навіть непродуктивним, родам спорту, всеж таки захоплюється завжди такими поривами геройства, які жадної користи буцім то й не приносять. Такими поривами є нині нпр. безперервні лети на просторі шости тисяч кільометрів на невеличкій машині понад спінені хвилі океану. Однак у заміну за ту пожертву, зроблену з своїх реалістичних принципів, світ жадає одного: аби ті безпродуктивні геройські пориви були **успішні.** Кожну легкодушність світ признає геройством тоді, коли вона завершена удачею. Кожне геройство, що потерпить невдачу, буде напятноване маркою пустої легкодушности.

Однак те, що діється у Польщі, входить зовсім у іншу площину понять про геройські й легкодушні пориви. Найвірніше либонь схарактеризувала істнуючий в Польщі стан варшавська „Ржечпосполіта“, ґазета, якій чейже не можна закинути браку польського патріотизму: наводячи спантеличену поезію „Глосу Правди“ на тему польських спортових осягів („цала сіла цудуф ідзє з Бельведеру“ і т. д.), „Ржечпосполіта“ питає, „чи не живемо випадком у великій країні **маняків?**“ Річ у тім, що польська преса „робить із спортових і летунських чинів базарне видовище, дуючи у сурми побіди й роблючи без ніякого стриму прикрий галас“ („Дзєнь Польскі“). Очевидно, що один і другий публіцист може доглянути „розпуздане реклямарство бруковоі преси, яка кожне сміливе підприємство й кожне ризико людського життя згори дисконтує для свого інтересу“ („Роботнік“), може доглянути теж „вправді геройську, але трагічну ролю експериментальної істоти, морської свинки чи лябораторійного крілика“, яку грає летун, у 90-ти відсотках залежний від машини, — мотору та конструкції апарату. Однак поза одиничними публіцистами маси польського громадянства цієї розпузданої реклямової вакханалії ані теж цієї в суті речі скромненької ролі на силу фабрикованих героїв не бачуть: ціле польське громадянство живе в **психозі автореклями,** пустослова, фанфаронади, затративши вже геть почуття ріжниці поміж важливим та нікчемним, поважним та — смішним. Який знаменний причинок до характеристики збірної психе наших сусідів!!

Під року гуло-гуділо про лет Кубалі й Ідзіковського, лет, до якого польські летуни приготовлялися, як запевняє санаційна лодзька „Правда“, „на замовлення французької фабрики аеропляпів“. І французька фабрика розпочала **для своєї фірми** реклямову акцію. Але на який чудовий вона натрапила ґрунт! Ціле польське громадянство дало себе з захопленням запрягти в оту акцію, а урядова польська телеграфічна аґенція була її несвідомим (вірмо в це) трабантом. Назвали французький аероплян іменем першого маршалка держави (назва „Білий Орел“ була видно занадто скромна). Коли прийшов день лету — ціла преса виписала дитирамби, а півурядові ґазети з „Польскою Збройною“ і „Глосом Правди“ на чолі вшкварили таку поезію, гейби держава й нарід плавали вже в сплендорі безсмертної слави. А в день пізніше химерна доля казала німецькому пароплавові виловити польських летунів з моря — недалеко портуґальського берега. І „Глос Правди“ стидливо промовчує вже назву „Маршалка Пілсудського“, називаючи його вперто лише „апаратом“, а вся преса видить „палець Провидіння“ в урятуванні летунів...

Ориґінальна забава. Одно певне: з геройством ані його популяризацією не має вона нічого спільного.

І. К-н.

Памяти великого хорватського вожда.

(Від нашого кореспондента.)

Білгород, 10. серпня 1928.

Певно богато знайдеться між сербськими політичними діячами таких, що з радістю в серці зустріли вістку про смерть великого провідника хорватського народу. Знайдуться такі певне за всего народу у рядах тих, що підготовили убивство у скупщині, у рядах людей засліплених націоналістичним шовінізмом і політично короткозорих, але ніхто з них не спромігся на те, щоб висловити свою радість прилюдно, у пресі. Хто щиро, а хто лицемірно, лише вся сербська преса, всі офіціальні кола вис[illegible] свій жаль і сум з приводу смерти того, хто був найсильнішим внутрішнім противником теперішньої сербської гегемонії, хто ціле життя своє боровся за національне розбудження і рівноправність хорватського народу.

Жаліє за Радічем Білгород, жаліє спокійно і офіційно. Жаліє за ним Загреб — повний туги, пригноблення і навіть розпуки. Цілу ніч дзвонили дзвони у всіх церквах, порушуючи своїми жалібними згуками нічну тишу і сповіщаючи про смерть найбільшого хорвата. Замовкли кавярні, затихла серед музика і веселі голоси нічних гостей, а ціле місто оповилося у жалобу чорних прапорів, бо помер не король і не президент, а помер той, на котрого були звернені очі цілого хорватського народу, той хто зумів збагнути всі глибини хорватського селянина, вийшовши сам з бідної селянської хати, хто зробився мучеником і пророком в очах цих добрих, щирих, але затурканих тепер сербським кнутом людей.

З глибин народу, самоуком, упертим кроком Степан Радіч прокладав собі дорогу в житті. Постійні арешти і проганяння зі шкіл переривають його науку, примушують міняти і школи і місця побуту. Мандрував він до Київа, тинявся і в Москві, пробував щастя у Празі і накінець покінчив свої студії аж у Парижі. З природи дуже даровитий і працьовитий він без особливих зусиль став високо-освіченою людиною і першорядним працівником пера. Фанатична віра в свою ідею гнала його ціле життя на боротьбу, робила його іноколи можливо занадто не стриманим, але ніколи — боязким, або зрадником своїх ідей. І чим більше зазнавав гноблення та переслідування за свою віру, тим більше робився упертим, тим більше зростав у велитенську постать в очах свого народу.

Провівши ціле життя своє у боротьбі, він завжди лишався, по його ж словам — миротворцем, бо був противником війни, революції і вбивств. Вірив у людські почуття, у перемогу правди і тим шляхом боровся. Цього останнього не розуміли ті, що підняли на С. Радіча зброю лише за те, що він був противником теперішнього устрою держави і бажав рівноправности своєму народові. Кажу — не розуміли, бо тяжко сподіватися користи для королівства С. Х. С. від смерти Радіча. Його довголітня праця не лишилася без наслідків у народі, посіяна ним віра у право хорватів на своє життя не загине, а лише стихійно може зростати, але він умів і стримувати у критичний мент розгойдані хвилі народнього моря.

Півтора року тому Югославія стратила свого найбільшого державного мужа М. Пашіча, а тепер нестало і другої, хоч і протилежної по напрямку, рівної йому величини С. Радіча. Втрату Пашіча відчула держава, а ще більше радикальна партія, котра за короткий час після його смерти так багато уже стратила зі своєї могутности і величини. Наслідків смерти Радіча ми не в силі зараз оцінити, бо не знаємо у якому напрямку поведуть свою політику його ученики і наслідники та наскільки буде великим і міцним їх авторітет у хорватських масах. В усякому разі можна сконстатувати, що Югославія у цей тяжкий мент свого внутрішнього і міжнародного положення, згубила одну з найбільших своїх державних величин, а це вже не може бути корисним для неї.

Ми, українці, в особі С. Радіча втратили щирого прихильника, людину, що знала і розуміла як мало хто наші визвольні змагання.

В. Анський.

Українські переселенці в Урагваю.

Чимало українських переселенців опинилося в південно-американській республіці Урагвай. Про їхнє життя мало знаємо, бо звязки з нашими емігрантами, що там опинилися, шукаючи кращих умовин існування і заробітку, так якби не існували. Щойно на днях одержали ми лист, з якого довідуємося, що наші переселенці в цій далекій країні заснували „Українське Робітниче Товариство ім. Т. Шевченка“ і звертаються з проханням присилати їм зайві книжки та часописи. Адреса цього товариства: Iwan Wowk, Calle [illegible] 159, Montevideo [illegible] Uruguay.

Як обновити й санувати „Рідну Школу".

(Голос у дискусії.)

Всяка дискусійна стаття в справі „Рідної Школи", загально-національної установи — дуже цінна, бо вона вказує на зацікавлення громадянства „Рідною Школою". Небезпечне одно: коли ширитиметься баламутство в статтях. Таке й вийшло із статтею п. Ростковича під повищим заголовком.

П. Росткович підносить чимало правдивих замітів: Правдою є, що середні школи мусять з огляду на право прилюдности пристосовуватися до пляну й розпорядків влади. На це одна рада: зректися права державних шкіл, але на це не погоджуються батьки, між ними (і тим більше) й урядовці-інтелігенти! Цей свій закид мусів би п. Р. звернути на адресу батьків-громадян, урядовців, інтелігентів і т. д., і тільки в останній мірі проти „Рідної Школи". Середня школа є такою, якою хочуть мати її батьки, що її оплачують. Але всеж таки, хто знайомий з „Рідною Школою", не може зовсім заперечувати рації істнування навіть середніх шкіл „Р. Ш.". Не кажу вже про прилюдні школи, які справді можуть бути і в дуже багато випадках є дійсними рідними школами!

Замітки щодо звідомлень — слушні. Справді треба подавати статистику селянства й робітництва, що користає із „Рідної Школи" і в якому обємі, щоби на підставі статистичних виказів можна вимагати від усіх шарів громадянства піддержки для „Рідної Школи".

Але вже ціла справа з бюджетом, з адміністрацією, канцелярськими видатками і т. д. — це одно велике баламуцтво. П. Росткович прирівняв централю „Рідної Школи" до „Повітового Союзу Кооператив". Навіть не до кооперативної Централі, але до „Повітового Союзу", рівнозначного з повітовим кружком „Р. Ш.". Поминаючи нерівномірність у порівнанні між централею й повітовою ланкою організаційного ланцюга, — порівнювання „Р. Школи" з кооперацією зовсім не відповідне. Кооперація працює грішми, обертає грішми, заробляє, обертає заробітками і т. д. „Рідна Школа" з одного боку побирає місячні оплати від учнів і зараз же виплачує їх учителям, а недобори й платні вселюдного вчительства мусить покривати із жертв. „Рідна Школа" не має ніякого маєтку, яким моглаб обертати й приробляти відсотки! Маєток „Рідної Школи" — це забудовані й ґрунта бурс і шкіл — ніяк ними не обернеш і процентів не приробиш! І ніяк їх не вложиш в кооперацію на процент! А тих півтора міліона або й більше бюджетового рухомого маєтку „Рідної Школи" моглоб тільки тоді піти в кооперацію, якби учительство зашило собі на цілий рік жолудки й могло ходити в Адамово-Евиному одязі. Цеж гріш, який ще не загрів місця в касі школи, як уже покотився далі. Вимагати ульокування бюджетово-біляисового приходу „Рідної Школи" в кооперації — значить не рахуватися з теперішньою організацією „Рідної Школи".

Інша справа — видавництва, книгарні тощо. Правда, на цьому полі можна робити поважні закиди „Р. Ш.", але головною виною того є статут „Р. Ш.", який замісць мати у проводу цієї велитенської установи дирекцію, що працювалаб постійно, булаб оплачувана, але й відповідала за свою працю, має Головну Управу й її президію, вибирану на рік, яка від листопада до коляди орієнтується, від коляди до писанки працює, від писанки до ферій викінчує свою працю, від початку ферій до листопада доживає свого віку. Цікаво в котрім то періоді своєї праці моглаб вона розвинути інтензивно роботу, яка вимагає кілька років підготовки на те, щоб можна було опертися фінансово на висліді цієї праці (видавництва, книгарні тощо!). Отож перше, що треба змінити: Головну Управу, вибирану щороку, треба статутово зробити контрольним органом у товаристві, а теперішні всі завдання Головної Управи треба передати дирекції платній, але й відповідальній! (Спитаю: перед ким відповідає сьогорічна Головна Управа за те, що не подбала в червні, щоби придбати грошей на платню для львівського вчительства на липень і серпень — до виплати в днях 1. липня й 1. серпня? І яка — крім моральної — може бути відповідальність людей, що, маючи інші свої життєві заняття в службові обовязки, з патріотизму сповняють обовязок члена Головної Управи? Там, де треба дбати про сотки установ і контролювати їх, де треба дбати про кільканадцять сотен людей (учителів) і кілька тисяч молоді, не можна послугуватися патріотичною працею (працею — між іншим.. з ласки... для гонору...), там треба заставити до праці платну дирекцію, якаб розуміла свою відповідальність і мусіла виконати свій обовязок!

А вже порівнювання числа і платень урядовців, референтів, видатків на порторії, друки, канцелярійних то що — „Рідної Школи" і „Повітового Союзу Кооператив" — це просто дивне. Навпаки твердженню п. Ростковича я заявляю: „Рідна Школа" має замало урядовців, „Р. Ш." замало видає грошей на адміністрацію, пропаганду і т. д. „Р. Ш." повинна 25 відсотків усіх своїх приходів витрачувати на адміністраційно-пропагандистичний і контрольний відділ — тоді в міру збільшування тієї 25-процентової витрати рослиб приходи „Р. Школи". А до того, щоб „Рідна Школа" дістала від кожного українського громадянина в Польщі й Америці по **одному золотому** річно, ще дуже далеко! (Не згадую про українців у Радянській Україні!) Щоб дістати тих **вісім міліонів золотих** річно, до того ще дуже далеко! І що значилоб два **міліони** витрат, колиб через те до каси „Рідної Школи" прибуло **шість міліонів!** І скількиб то організаторів могло добре жити і робити культурно-національну роботу за тих два міліони в організації „Р. Ш.". А які то можнаб поставити за 6 міліонів чисто українські школи, без оплат, але й без обовязків неприємних для нації.

Чи обмежувати видатки „Р. Ш.", чи збільшувати видатки на те, щоб ними збільшувати прибутки?

І це все не буде **жебранина**, ані **доєння** чужої корови, як не є жебраниною жертви поляків (і чимало „русинів") для Т. Ш. Л., німців для Шульферайну, чехів для „школьскої матиці". Жертви на шкільництво — це не жебранина, не доєння чужої корови — це **почесний дар нації для молодого покоління, для кращого майбутнього нації.** Поpаб уже зірвати з образливими епітетами в нашу сторону! Пораб перестати називати **жебраками** нас, учительство „Рідної Школи"! Ми сходимо часами до ролі **жебраків**, але з **вини** того громадянства, що міліони по шинках розкидає, друге скільки в карти програє, а свого підставового обовязку: податку на „Рідну Школу" не заплатить! Спитаю: кілько заплатили в цьому році хочби ті кооперативи зі свого обороту, зі своїх зисків на „Рідну Школу"? Вимагайте від нас чисел — вимагаємо й ми: викажіть, скільки тих 2000 кооператив дали із своїх зисків, не кажу вже від свого обороту, **національного податку** на „Рідну Школу"? Або скільки жертвували львівські централі, кредитові, торговельні й промислові на удержання львівських вселюдних шкіл? Твержу: Львівські централі моглиб покривати всі видатки вселюдного шкільництва у Львові. Тимчасом вони звязалися в „Союз неплачення національного податку" й зложили у цьому році від січня до серпня через той „Союз" 1,600 зол. на „Рідну Школу" (або по 200 зол. місячно від усіх фінансово-економічних установ у Львові, які виплачують свої жертви анонімно через „Добродійний Комітет економічних установ"). Крім цього вплатила в цьому часі на „Р. Ш." „Народня Гостинниця" 500 зол. і „Центросоюз" 500 зол. як надзвичайний даток.

Всі львівські фінансово-економічні установи, всі львівські централі — кредитові, кооперативні, торговельні, промислові всі банки і каси, всі споживчі централі — і сума 1600 зол. (тисяч шістьсот зол.) за 8 місяців на „Рідну Школу"! Ось де причина нашого жебрацтва! Але перестаньте бодай кидати нам в очі — жебрачину! Краще сповнім усі свій національний обовязок, вплатім що місяця **один відсоток** своїх приходів національного податку на „Рідну Школу"!

Антін Крушельницький.

Серед здогадів і комбінацій.

II

Через Німеччину, оті східно-европейські політичні комбінації починають перекидатись у своєрідних формах на середину і захід Европи. Поміж німецьким прямуванням до ревізії мирових договорів і східно-европейськими політичними комбінаціями панує певний консенс. Німецькі демарші в Ковні та поради уступчивости литовцям йшли в супроводі слів Чемберлена в палаті громад про англійську готовість до уступок у Райнлянді. За яку реальну ціну випускають німці з рук свій міцний литовський козир і обриваючи литовцям свою довголітню протипольську підтримку, примушують їх ось так вплестися у довгий ланцюг англійського протирадянського фронту? Німецький натиск на Литву коментується офіційно як „бажання затримати мир" на Сході Европи. По суті, нині литовці платять велику ціну за можливість ревізії договорів — але німецьких. І чи тільки литовці? Заповідь виленських подій паде саме в часі, коли на заході думка ревізіонізму набирає сили й інтенсивности та рубом ставить питання передовсім ревізії польських західних границь й абсурдного данціґського коридору. Мабуть у Польщі починають собі вже здавати справу з того, що польський „статус кво" на заході не дається на довго втримати і чи не тому вже нині шукають рекомпенсати на сході? Чи не тому німці посередньо підтримують польські „претенсії" до Литви, що думають дістати за те щось на польськім заході? Тепер щодо нас: не буде ніякого дива, коли рівночасно з дальшим зростом думки ревізіонізму, з визволенням Райнлянду та ревізією пляну Доза серед поляків у тій самій пропорції почнуть міцніти голоси, які нам ще раз перешлють клич: **„Za wolność naszą i waszą!"** Можливо, що почуємо його вже при якійсь найближчій нагоді. Але наслухались ми цього доволі. Набридло вже. Тисячелітня історія Польщі вчить, що скільки разів їх натискали зі заходу, скільки разів німці проводили „коректури своїх східніх границь" коштом Польщі, стільки разів платили за це ми, помимо неминучих в таких випадках великих слів, спочатку про месіянізм польсько-західної культури, а потім ще й про **„wolność naszą i waszą"**. Знаємо нині ціну тим кличам — дарма, що їм вірять Андр. Лівицькі та їм подібні.

Зрештою побіч тих справ, що стають актуальними при розгляді актуальної тепер ревізії договорів на користь Німеччини литовським і нашим коштом, є ще й інші знаменні симптоми у політичних комбінаціях наших часів. Накопичення конфліктних можливостей на Сході Европи виростає не тільки з потреб польської політики чи з потреб ревізіонізму на користь Німеччини, але й з внутрішнього англійського ґрунту. Впадаючим у вічі є обставина, що розреклямована на Заході політична активізація Польщі недвозначно направлена проти Сходу, відбувається на кілька місяців перед виборами до англійського парляменту, зовсім так, немов би хто боявся, що з близьким приходом англійського лібералізму до влади, вже в слідуючому році моглоб бути на весело-бадьору „воєнку" запізно. Цікаво, скільки правди в тому припущенні, — а нині воно підіймається незалежно від себе в ріжних місцях, — немовто консервативний уряд, заки уступить від правління (а стоїть він перед такою загрозою!) схоче, поки час, остаточно закінчити свою протирадянську політику? Чи правдиве це припущення не знати, але від дійсности не дуже далеке, коли зважити, що англійська політика довела нині до того, що окружила СРСР замкнутим перстенем коаліцій і союзів. Невже вона стане в половині дороги? Політичні події, що творяться довкола литовської справи мають інші познаки.

Можливо, що литовці, видячи всіх проти себе, уступлять. Вже нині англійці шукають засобів, якимиб їм ту уступку осолодити. „Певалет", офіціоз естонського закордонного міністра приносить в останніх днях вістки про майбутню політику Англії на Сході. Мова про створення господарської федерації поміж Польщею, Литвою і Лотвою. В тій федерації Виленщина й Мемель малиб становити нібито автономні кантони з кантональними парляментами. Суверенні права над Мемелем осталиб при Литві, а над Вильном при Польщі. У тій федерації малиб бути знесені усі митні перегороди. В тому напрямку мав підняти в останніх днях кроки у Ковні англійський посол Аддісон. Литва — оцінюючи своє ізольоване положення — мала на те нібито погодитися, потішаючись бодай тим, що з прилученням Лотви до федерації витвориться хоч яка-така противага до Польщі. Це булаб остаточна форма компромісу, а рівночасно й остаточне втягнення Литви в протирадянський бльок. Та тим положення на Сході Европи фактично нічим не змінилося би.

Ось так виглядають усі ці здогади і комбінації, які зродилися в головах західно-европейських політиків і публіцистів по відомій енунціяції марш. Пілсудського, пробленій литовськими колами паніці перед виленським зїздом леґіоністів і по заповідях зміни устрою в Польщі. Абстрагуючи від того, що принесе виленський зїзд, годиться ствердити, що в урядових колах Польщі йде змагання змінити конституцію в напрямі концентрації влади в одних руках. Така концентрація усіх сил в одній точці, відбувається звичайно тільки під аспектом великих закордонних подій, тоді, коли на овидах підіймається грізне марево війни. Остак, внутрішний, устроєвий розвиток Польщі цілком попадає у ритм тих великих політичних комбінацій, що снуються нині біля трьох світових конфліктних вузлів, а передовсім біля британсько-радянського суперництва. Велика частина польської публичної опінії ставиться скептично до останніх політичних виступів і енунціяцій марш. Пілсудського та старається позбавити їх сили і ваги. Одначе, в ширших політичних перспективах, уся політика марш. Пілсудського є до тої міри диктована обставинами і подіями світового характеру, що про якесь особове своєвілля не може бути навіть мови. Не марш. Пілсудський веде Польщу до політичних авантюр але розвиток світової політики примушує його готовитись до майбутніх подій.

Над Сходом Европи повільно, але чимраз дужче, згущується політична атмосфера. Проріднять її аж гармати

Зенон Пеленський.

За океаном.

Обмеження еміграції до Канади.

На основі найновішого розпорядку канадійського уряду обмежено з днем 1. серпня 1928 р. еміграцію до Канади з таких східно-европейських країв: Польщі, Союзу Радянських Республик, Чехословаччини, Румунії, Гданська, Мадярщини, Юґославії, Австрії, Литви, Лотви й Естонії. По 1. серпня 1928 р. можуть їхати до Канади тільки найближчі свояки осіб, які легально мешкають в Канаді і є заняті в рільництві, а саме: батько, мати, жінка, чоловік, син, донька, брат і сестра, при чому діти, брати і сестри мусять бути нежонаті, чи. незамужні. До ближчої ве-

ки не зачисляються: шваґрів, тестів, пасербів, вуйків, тіток, кузинів і вони не можуть їхати. Еміґранти, які їдуть до найближчої родини, мусять виказатися перед відділом свідоцтвом з громади або парохіяльного уряду, що вони дійсно є такими свояками канадійських фармерів, а діти, брати і сестри є вільного стану. Надто канадійські реєстраційні офіцири в европейських портах вимагають, аби ці еміґранти виказалися перед ними листами з канадійськими ковертами від родини з Канади. Дозвіл на в'їзд до Канади мусять вистарати для своєї родини канадійські фармери, зглядно рільні робітники, які заняті є на фармах. В тій ціли мусять вони вносити подання до управ канадійських залізничих компаній і коли ці залізничі компанії затвердять подання, то про це будуть повідомлені еміґранти через канадійських реєстраційних офіцирів, стаціонованих в Европі. Старі дозволи на в'їзд, т. зв. афідавіти, для осіб, які не належать до найближчої родини і які не виїхали до Канади перед 1. серпня 1928 р., є неважні, при чому „Canadian Pacyfic Ry" дістав позволення вислати цю категорію еміґрантів найпізніше від 14. до 18. серпня ц. р. Державні уряди посередництва праці в Польщі будуть видавати дозволи на виїзд тільки для членів найближчої родини, для яких надійшли затверджені позволення на в'їзд до Канади. Всі інші еміґранти, які не належать до найближчої родини канадійських фармерів, могли би виїхати до Канади тільки в тому випадку, якби їх свояки або приятелі в Канаді вистаралися для них спеціяльний дозвіл, т. зв. перміт, від канадійського іміґраційного уряду. Зазначуємо, що одержання перміту є получене з великими трудношами

По широкому світі.

На курацію до Марієнбаду з'яве приїхати шведський король Ґустав.

Американські літаки бомбардували заховані становища повстанців у Нікараґуї.

В Заґребі рішили хорватські студенти бойкотувати білгородську пресу. Вони посконфіскували сербські газети по всіх склепах і газетних бюрах. Селянсько-демократична партія в Хорватії закликає студентів до спокою.

Від генерального секретаря Союзу Націй наспіла до Вальдемараса відповідь на інтерпеляційне письмо Литви з дня 28. м. м. в справі польських маневрів на пограничі. У відповіди Рада Союзу Націй бере під увагу письмо польського уряду, в якому заперечуються побоювання Литви щодо евентуальних прикордонних конфліктів.

Конгрес Комінтерну зредаґував відозву до пролетарів усіх держав. У відозві стверджує комінтерн імперіялістичні змагання Пілсудського супроти Литви, як передпосилку конфлікту з СРСР і взиває до боротьби з Вальдемарасом і Пілсудським, яких називає катами. Відозва кінчиться окликом на честь всесвітньої робітничої революції.

Президія ВЦВК СРСР видала нові зарядження в справі військової служби. До оборони краю зі зброєю в руках будуть відтепер покликані виключно робітники. Не-робітники будуть виконувати обов'язки в запіллю.

На конґресі III. інтернаціоналу в Москві виголосив литовський комуніст Міцкевич-Капсукас велику промову, в якій обвинувачував польський уряд у підпержуванні змагань литовських еміґрантів до створення на Литві нового уряду, який віддасть Литву Польщі.

Всіх старшин червоної армії, яких батьки були біловардійськими [illegible] офіцирами і які походять з богатих купецьких родин переносять з дійсної служби в стан резерви.

Німецькі пацифісти опонують проти будови нових воєнних кораблів німецьким урядом.

Китай старається про позичку в Злучених Державах.

Робітничі організації в Злучених Державах не возьмуть участи у виборах президента.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

На економічні теми.

Організація кредитових кооператив І. ступня.

(Дискусійна стаття.)

VIII. Банковий кредит.

Банковий кредит не є частю оборотового капіталу і з банкового кредиту не можуть бути уділювані позички. Завданням банкового кредиту є творити тільки резерву на випадок конечної потреби, напр. на випадок масового витягання вкладок з кооперативи і таким чином він є тільки **помічним джерелом,** з якого черпає кооператива у виїмкових випадках. Однак у практиці утерлося, що Центральною Касою уділяється новозаснованим кредитовим кооперативам на початок банковий кредит на скрипт або акцепт, з призначенням: уділяти з нього короткотерміневі, оборотові позички членам, з обов'язком, сплатити цей банковий кредит в означеному недовгому речинці.

Це дієтся там, де є сильні Центральні Каси, підпомагані владою, публичними фондами, або там, де є **свої власні,** засібні в капітали, на самопомочі і **на самовистарчальности** збудовані Центральні Каси, як напр. Банк Звйонзку Спулек заробкових у Познані.

Ані одного, ані другого українська організація кооперативна покищо не має і тому ясно, що визнаючи засаду самопомочі і самовистарчальности муситься будувати кооперативи оборотового кредиту першого ступня тільки на власних силах, тобто **планово** на їх власних резервових фондах і уділах, як на власнім майні і на вкладках ощадностей, як чужім капіталі, при чім банковий кредит може становити тільки резерву, що забезпечує спосібність виплатности.

IX. Будова української кооперативної кредитової організації в краю.

Квестіонар, висланий до кооператив дав у справі зв'язання кредитових кооператив першого ступня такий вислід, що на 66 кооператив 45 заявилося за зв'язанням кооператив першого ступня з повітовими кооперативами кредитовими. Акція засновування і обслуги кредитових кооператив тільки з центра краю на так великім просторі як західні українські землі, вимагає великих коштів, на які нас покищо не стати, тому організаційну акцію і її кошти муситься розложити і на центр і на повітові та льокальні чинники.

Вся теперішня українська кооперативна організація повстала з почину без гроша, головно заходами та роботою ідейних кооператорів і їх симпатиків; тому можна сміло дивитися в майбутнє з надією, що і акція в напрямі організування кредитової кооперації увінчається бажаними успіхами, тим більше, що мається за собою немалий досвід.

Львів мусить стати тим центром сего дою факту. Союз Ревізійний і Центробанк, як Центральна Каса кооператив порозуміються між собою щодо структури центра, поділять між себе працю і кошти удержання центра і на підставі взаємного порозуміння та спільно опрацьованого пляну розпічнуть пляцову акцію в краю при співучасти і допомозі повітових кредитових кооператив, які вслід за цим в організаційнім напрямі повинні стати **організаційними повітовими кредитовими союзами.**

Повітові кредитові кооперативи як організаційні повітові кредитові союзи, з кругом діяльности на цілий **судовий** повіт, повинні становити кооперативи другого ступня. Кооперативи ці як організаційні союзи займуться виробленням пляну територіяльної (районової) організації кредитових кооператив першого ступня в їх судовім повіті, а відтак засновуванням і вводженням її у життя. Вони будуть доглядати кредитові кооперативи першого ступня в їх діяльности і діловодстві та будуть їм давати інструкторську поміч у всіх напрямах порадою і ділом. В цій діяльности повітові кооперативи як організаційні союзи будуть спиратися на організаційнім центрі у Львові. **Кошти** получені з організаційною діяльністю Повітових кредитових союзів будуть покривати поодинокі кредитові кооперативи першого ступня, кожна за себе.

В місцевостях, де нема ще повітової кредитової кооперативи, або де вона є ще за слаба, організаційну роботу перейме переходово організаційний комітет, зложений з відпоручників кооперативних установ, що мають свій осідок у місті, де є повітовий суд, при співпраці з організаційним центром у Львові.

Оскільки мова про організаційну роботу в судовім повіті, там повітові кредитові кооперативи, а де вони є не досить сильні, або де їх нема, там **утворені організаційні комітети, повинні вести організаційну роботу у як найтіснішому порозумінні з повітовими кооперативами інших видів.** Кошти получені з акцією повітових організаційних комітетів будуть покривати поодинокі кооперативи першого ступня, кожна для себе.

Коли говориться про організування кооператив дрібного кредиту першого ступня, то **не мається на думці безплянової масової аґітації та насильного наслідування і штучного творення великого числа дрібних,** слабеньких кредитових кооператив, які будьб неспосібні до самостійного життя і до покриття коштів їх адміністрації та їх обслуги з повітового і краєвого центра. Якраз навпаки організування повинно йти по всіх повітах **одночасно,** але в кожнім повіті зокрема **звільна,** однак зате **постійно і планово.**

Рішаючим було би в першу чергу знати, де і в яких громадах були би потрібні кредитові кооперативи для вже істнуючих кооператив інших видів, з якими повинні кредитові кооперативи **стояти в як найтісніших ділових відносинах.** Відтак прийшла би черга на дальші громади. Дуже важним буде утримання карности поміж громадами в цім напрямі, щоби плян поділу на райони, вирішений повітовими центрами був строго переведений. Безперечно, що будуть у тім напрямі не малі перепони до поборення, однак дотичні повітові центри, вирішуючи цього рода справи, **будуть змушені брати на увагу в першу чергу напрям кредитової кооперації:** засновувати тільки самовистарчальні і життєздатні кредитові кооперативи а не за дрібні, немічні і нездатні до життя, які не тільки не принесли би ніякої користи для населення, а стали би тільки **великим тягарем для кооперативної організації.** Вже загально погодженося з тим, що корисніше є творити менше кооператив а сильних, чим богато, а слабих і неживтєздатних.

X. Центральна Каса.

Кредитові кооперативи самі для себе не вистарчають і потребують оперта на чисто фінансову установу, як свою центральну касу, в якій могли би льокувати свої готівкові надвижки і черпати кредит на переходові потреби. Зорганізування такої центральної каси кредитових кооператив є справою, що безпосередньо зачіпає їх найживотніші інтереси і тому справа ця повинна найти у них відповідне зрозуміння та спонукати їх до створення власними силами своєї сильної центральної надбудови. Сильна центральна каса є тісно зв'язана із забезпеченням биту кредитових кооператив, які тільки при допомозі цеї своєї централі в небезпечних часах фінансових скрут можуть побороти всі трудноші і небезпеки, які їм загрожують.

Центральна Каса має рівні завдання. **Головним її завданням** є приймати грошові надвижки союзних кооператив, а відтак надвишки ці переливати до цих кооператив, що найшлися в хвилевому скрутному положенні і запотребували готівки. Таким чином Центральна Каса має бути вирівнуючою грошовою установою, через яку переплівають усі готівкові надвижки одних кооператив на те, щоби переллятися до тих кооператив, що її потребують.

В Центральній Касі повинні бути льокувані також резервові фонди союзних кооператив, оскільки вони не ульоковані вже у безпечних вартних паперах. Ціла сила і значіння Центральної Каси полягає якраз у тім, щоби вона була збірником грошевих надвижок, з якім кооперативи сожної хвилі можуть найти свій захист.

Дальшим завданням Центральної Каси є уділювати кредитовим кооперативам переходового, короткотермінового кредиту в часі, коли кооператива находиться в конечній потребі, напр. на випадок несподіваного, масового виплачання вкладок. Кредит цей повинен бути скоро кооперативою сплачений; врешті признаний кредит повинен оставати кооперативою невикористаний як резерва на тяжкий час.

Омелян Саєвич.

Останні вісті.

ЛИТВА НЕ ГОДИТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ В ЖЕНЕВІ.

Газ. „Фосс. Цайтунг" доносить з Ковна, що литовський уряд дорогою через Ригу вислав польському урядові ноту з відповіддю на пропозицію відбування конференції в день 30. ц. м. в Женеві. Пропозицію ту литовський уряд відкидає.

БУХАРІН НА МІСЦІ СТАЛІНА.

Згідно з поширеними в московських дипльоматичних колах поголосками, Сталін, який виїздить на відпустку на Кавказ, вже до влади не верне. Заступником його має бути Бухарін.

ОБМІН ВЯЗНІВ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І ЛИТВОЮ.

Як відомо, між Польщею і Литвою має наступити обмін вязнями. Литва висуває щодо того деякі застереження. Згідно з відомостями добре поінформованих джерел, литовський уряд згодився на обмін 15 вязнями.

СТАН ЗДОРОВЛЯ ЧЕМБЕРЛЕНА.

Як повідомляють з Льондону, в стані здоровля Чемберлена наступило поліпшення, хоча хорий ще не покидає ліжка. Термін його виїзду до Каліфорнії ще не усталений.

ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ В ЛЬОНДОНІ.

13. ц. м. розпочалися воздушні маневри над Льондоном, які мають також технічні цілі. Метою маневрів був замах повітряної фльоти на Льондон. Атакуюча сторона мала 13 ескадр літаків. Показалося, що на випадок війни напад на Льондон з повітря є майже неможливий. Напад виконали 70 повітр. кораблів, місто боронило 70 літаків.

ЯПОНІЯ ВИВОДИТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА З КИТАЮ.

Японський цісар затвердив наказ про виведення з Тієнтсіну пяти компаній японської піхоти. Очікується наказу виведення 6-ої дивізії, що перебуває в Шантунґу, бо в противнім разі треба би було для тої дивізії приготовити зимові помешкання.

СТРАШНА ПОЖЕЖА НА ПОРТОВИХ СКЛАДАХ ПІД ГАМБУРГОМ.

Пізним вечером вчора вибухла пожежа на складах портових в Вільгельсбургу. Бальони з ацетиленом, терпентиною і ін. експльодували з великим гуком. Не зважаючи на всякі ратівничі засоби, пожежа дуже скоро поширилася і огонь перенісся на барки в каналі Веріґа, наладовані оливою і живицею. Пароходи горіли з такою швидкістю, що про їх ратунок не було й мови. В ратунковій акції бере участь вся огнева сторожа Гамбурґа. Пожежа триває дальше.

СКУПШТИНА РАТИФІКУВАЛА ТРАКТАТ В НЕТТУНО.

Скупштина ухвалила 150 голосами ратифікацію конвенції з Неттуно. Міністр загр. справ Шуменкович виголосив довше експозе, в якому боронив проект ратифікації. Проти ратифікації остро виступили аґрарії, які в часі голосування опустили салю на знак протесту.

СТАНОВИЩЕ ШТРЕЗЕМАНА ЗАХИТАНЕ.

Як подають з Берліна, там ходять поголоски, що становище мін. Штреземана захитане. Його заступником мав би стати Брайтшайд.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, [illegible] Ринок ч. 10, I. пов. на щадничу [illegible] ч. 29.18.

НОВИНКИ

— **Всі українські письменники й журналісти** в Галичині та на Волині повинні подати у власнім інтересі свою постійну точну адресу „Т-ву письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові, Ринок 10, II. пов.

— **Нема відпусток для військових на час жнив.** Магістрат міста Львова повідомляє, що закон про обовязки і права жовнірів не передбачує для них відпусток на час жнив. Подання родин жовнірів, що відбувають чинну військову службу, в справі надання їм відпусток на час жнив, будуть полагоджуватися відмовно, вглядно остануть зовсім без відповіди.

— **Продовження медичних студій.** Міністр освіти видав нові зарядження дотично медичних студій у польських університетах: Від найблизшого шк. року триватимуть лікарські студії повних 16 триместрів, себто 5 літ і 3 місяці. Перші два роки студій мають точно означену програму і порядок викладів та вправ. Для вищих років декан буде подавати окремі вказівки дотично порядку, в якому чергуватимуться виклади і вправи. Виділова рада має право зарядити колоквія, як умову одержання стипендій і полекш в оплатах. По зложенні відповідної скількости іспитів кандидати одержуватимуть лікарський диплом, який буде управнювати їх до старань у напрямі одержання докторату. Міністерство освіти опрацьовує подрібний список вимог для кандидатів докторату.

— **Невдала виправа для поширення католицтва.** В містечку Вижгородку, кременецького повіту, польський католицький ксьондз разом з військовими осадниками намагалися в неділю 12. серпня в день зїзду легіоністів у Вильні, захопити православну парохіяльну церкву. Одначе грізна й непримирима постава місцевих православних селян і міщан спричинила повну невдачу того авантурничого підприємства, себто виправи польських католиків. Ось так процвитає „співжиття" двох „братніх" народів на Волині! Від нашого інформатора довідуємося, що у тій у великій мірі релігійною і національною „толєранцією" надиханій виправі сприяють деякі відповідальні чинники повітової адміністрації. Годиться зазначити, що це вже третя з черги невдатна спроба польських католиків захопити цю церкву. Раз її вже були опанували й „опечатали" своїми колодками, але мусіли їх зняти.

— **Львівська хроніка.** Застрілився 25-літній слуга Іван Орфін у Саській гостинниці при вул. Баторія. — На вул. Краківській переїхало авто 30-літню Марію Островську. — Жертвою переїхання автом впала також Катерина Чорна на вул. Легіонів. У грізному стані відвезли її до шпиталю. — Арештували Богуслава Купчакевича, почтового урядовця, який постійно крав поручені листи. — Попрайомився з львівською тюрмою 24-літній зломник Евген Аербах. — Зі шпиталю для умово недужих у Львові втікла 25-літня Текля Ягельник.

— **З постійної хроніки.** На заліз. лінії Львів-Зимна Вода дістався під колеса поїзду шофер Петро Шиманський. Він їхав без білету і намагався втекти перед контролею. Важко пораненого відвезли до шпиталю. — 18-літня Текля Васьків у Підгірцях вбила випадково знайденим револьвером сусідку, Анну Дережинську. Нефортунну убийницю відставили до тюрми при повітовому суді в Комарні. — Біля Вильна спалили пастухи живцем свойого товариша. Виновників арештували. — На фестині в Лисиничах під Львовом побили і поранили Івана Бухайлу. Жертву привезли до шпиталю у Львові.

— **Катастрофи й нещастя.** Польські автобуси не хочуть мабуть датися застидати польським літакам. Між Томашовом і Берестем наслідком зломання керми мала місце нова катастрофа. 7 осіб ранених. Шофер арештований. — На одній з вулиць Берліна розбився до дерева автобус. Шофер і 9 пасажирів важко ранені. — Згоріло село Сопліці під Варшавою. — В Буді, в дільниці Будапешту, вибухнув в одному із склепів збірник з нафтою. Виявилася пожежа, наслідком якої експльодували збірники спірту на горішніх поверхах. Багато жертв у людях. — В Голяндії, біля міста Герлен, мала місце страшна летунська катастрофа. Жертвою катастрофи є кільканадцять убитих і ранених.

— **Градова туча.** Мин. неділі шаліла в повіті Рудки градова туча, яка спричинила великі шкоди. Збіже знищене у 80 відсотках, овочі в 60 відс. Від удару грому згинули дві корови і 1 кінь. Також знищених багато домів і господарських будинків.

— **„Вже сваряться".** Між двома учасниками експедиції ген. Нобіле, чеським професором Беговнеком і шведським летуном Люндбергом, вивязався на сторінках одного з берлінських часописів спір. Започаткував його протест Люндберга проти статті проф. Беговнека, в якій цей останній закидає Люндбергові невміння панувати над собою і хоробливу істерію, у час перебування на ледяних кригах. Полеміка викликує велике заінтересування.

— **Різні вістки.** Литовська влада пошукує за 5-ма вязнями, що їх помилково випустили з тюрми у звязку з недавно ухваленою амнестією. — В Моравській Остраві вмер на ділях відомий чеський композитор Лев Яначек. Це одинокий чеський композитор світової слави. З його опер найбільшою прихильністю тішиться „Енуфа", що її грали також у Львові. — Славна опера в Медіоляні „Ля Скаля" святкує 150-ліття свойого іструвания. — У Відні має повстати новий театр Райнгардта в „Театер ан дер Він". — У шпиталі для умово недужих в Букарешті вмер прокуратор Петреску, який вів слідство в справі нафтової панами в Румунії. Петреску, надміру перенявшись намаганнями деяких високих румунських достойників затерти цілу справу, зійшов з ума. — В Москві почалися перші спортові ігрища, зорганізовані владою СРСР, т. зв. „Спартакіяда". В дефіляді брало участь 7.000 змагунів і біля 20.000 членів рад. спортових організацій.

— **„Конгрес полового освідомлення".** На днях покінчився в Копенгазі конгрес сексуальної реформи. Метою конгресу було випрацювати нові, загально обовязуючі моральні правила. В конгресі брали участь представники майже усіх европейських держав. Усі вони забирали голос в нарадах зїзду, подаючи звідомлення зі сексуального виховання в своїх краях. Найгірше стоїть справа сексуального виховання в Англії, де моральний застій і прудерія стоять на перешкоді половому освідомленню ширших мас. Конгрес займався також справою материнства. На конгресі ухвалено богато цікавих резолюцій у справах полової реформи, сексуальної педагогіки й контролі материнства.

— **Гумор в житті.** Один з купців із станиславівського воєвідства мав у Варшаві цікаву пригоду, яка може бути перестор огою для всіх легковірних. Коли він ходив по чужому місті і робив закупи, приступив до нього на вул. Королівській якийсь панок, пропонуючи йому купити від нього золотий перстень з дорогоцінним каменем за 170 долярів. Купець спершу вагався, одначе коли ювілер, до якого він вступив з проханям оцінити перстень, запевнив його, що перстень варт найменше 150 долярів, він чимскорше купив перстень за 100 долярів. Задоволений з доброго „інтересу", вернувся домів. Одначе тут довідався, що „дорогий брилянт" в перстені — це найзвичайніше шкло. Він негайно вернувся до Варшави, де знова натрапив на того самого обманця, який його не пізнав. Відбулася та сама історія. Тепер пізнав уже скоро обманений купець, де закопана собака. Справа малася так, що обманець підставляв ювілерові зручно правдивий перстень замість фальшивого, заміняючи відтак наново перстені, так, що купцеві діставався перстень з імітованим каменем. Тим разом вивів сам купець пропорного обманця в поле. Він підставив куплений перед кількома днями фальшивий перстень на місце того, що його оглядав ювілер. Не маючи вже потреби добивати торгу, він відїхав чимскорше домів, лишаючи обманця в дураках.

— **Справлення помилок.** У 181 ч. „Діла", в замітці „З музики", випала в другому реченні одна стрічка, в якій писалося про п. **Миколу Колессу**, котрий студіює музикольогію у проф. Здзєка Неєдлього, покінчив цього року консерваторію в класі композиції проф. Отокара Шіна та переходить до майстерської школи.

Кіна.

„Апольо": „Китайський папугай".
„Байка" „Куди йдеш?".
„Лев": „Князь Селіман".
„Палас": „Кровава буква".
„Фатаморгана": „Любощі".

Зі спортового життя.

Олімпіяда в Амстердамі.

Легка атлетика.

Мет диском, пані: 1) Г. Конопацька, Польща — 39 м. 62 цм., світовий рекорд. 2) Кепланд, Злуч. Д. — 37·08 м. 3) Свед берг, Швеція — 35·92 м. 4) Ройтер, Нім. — 35·86 м. 5) Гойбляйн, Нім. — 35·86 м. 6) Перкавс, Австрія — 33·4 м.

Біг на 1.500 м.: 1) Лярва, Фінл. — 3:53.2, олімпійський мистець. 2) Ладомег, Франц. 3) Пурі, Фінл. 4) Віхманн, Німеч. 5) Еліс, Англ. 6) Мартін, Швайц.

800 м., пані: 1) Л. Радке, Німеччина — 2:16.7, світовий рекорд. 2) Гітомі, Японія. 3) Гентцель, Швец. 4) Томсон, Канада. 5) Розенфельд, Кан. 6) М. Дональд, Зл. Д. 7) Долінге, Нім. 8) Кільосівна, Польща (2:33.6).

Трискок: 1) Ода, Японія 15·21 м. 2) Кесей, Зл. Д. — 15·17 м. 3) Тульос, Фінл. — 15·11 м. 4) Намбу, Японія — 15·01 м. 5) Туліхура, Фінл. — 14·17 м. 6) Ервінен, Фінл. — 14·65 м.

Мет ратищем: 1) Ліндкіст, Швеція — 66 м. 60 цм., олімпійський мистець. 2) Шепес, Мадярщина — 65·25 м. 3) Сунде, Норв. — 63·97 м. 4) Літті, Фінл. — 63·86 м. 5) Шльокат, Нім. — 63·40 м. 6) Пентілля, Фінл. — 63·20 м.

400 м.: 1) Барбаті, Зл. Д. — 47·8 сек. 2) Боль, Кан. 3) Бюхнер, Нім. 4) Рінкель, Англія.

5000 м.: 1) Рітоля, Фінл. — 14:38. 2) Нурмі, Фінл. 3) Віде, Швайц. 4) Лермон, Зл. Д.

Скок увисочінь, пані: 1) Катервуд, Канада — 1 м. 59 цм., світовий рекорд. 2) Гісальф, Голянд. — 1·56 м. 3) М. Вілей, Зл. Д. — 1·56 м. 4) Шілей, Зл. Д. — 1·55 м. 5) Клярт, Пол. Афр. — 1·48 м. 6) Нотте, Нім. — 1·48 м.

Маратонський біг: 1) Ель Квафі, сенегалець (Франція) — 2:32:57. 2) Пляса, Чіле. 3) Мартелін, Фінл. 4) Ямага, Японія. 5) Рей, Зл. Д. 6) Тсудо, Японія. 7) Квокка, Фінл. 8) Елліс, Анг. 9) Мічельсон, Зл. Д. 10) Брікер, Канада.

Гінці 4×400 м.: 1) Злучені Держави (Вюкофер, Квінн, Бора, Ріссель) 3:14.2, світовий рекорд. 2) Німеччина. 3) Канада. 4) Швеція. 5) Англія. 6) Франція.

Гінці 4×100 м. 1) Злучені Держави 41 сек. 2) Німеччина. 3) Англія. 4) Франція 5) Швайцарія. 6) Канада.

Гінці 1×100 м., пані: 1) Канада (Розенфельд, Білль, Сміт, Кук) 48·4, світовий рекорд. 2) Злучені Держави. 3) Німеччина. 4) Франція. 5) Голяндія 6) Італія.

Піднимання тягарів.

Вага перцева: 1) Андрисек — Австрія, 287 і пів кг. 2) Вельцертен 282 і пів кг., Німечч., 3) Габертім — Італія 282 і пів кг.

Вага легка: 1) і 2) поділилися німець Гельдіґ та австрієць Гаас, піднимаючи по 322 і пів кг., 3) Арнолд — Франція, 300 і пів кг.

Вага середня: 1) Роґер — Франція 355.2 кг., 2) Голембертi — Італія 322 кг., 3) Шеффер — Голяндія 322 кг.

Вага півтяжка: 1) Носсіср — Єгипет, 353 кг., 2) Костін — Франція, 352 кг., 3) Вергайден — Голяндія.

Вага тяжка: 1) Штрасбергер — Німеччина, 372 і пів кг., 2) Люгар — Естонія, 360 кг., 3) Скобль — Чехія, 357 кг.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів", Галактіона Чіпки і Ле-ле:

Надвірна, четвер 16/8
Солотвина, пятниця 17/8
Богородчани, субота 18/8
Станиславів, неділя 19/8 237 4—4

На „Рідну Школу" зложили Вп.: Федір і Ірена з Поповичів Суярко-Животівські з Заліщик 30 зол. місто повідомлень про своє вінчання, о. Іван і Ольга Лішинські, Борислав 30 зол. місто вінця на домовину бл. п. Евгенії з Левицьких Перфецької, Марія Терлецька, Львів 25 зол., місто цвітів на домовину бл. п. Іварка Льва, Шашкевич Лев, Турск 25 зол., збірка на родиннім зїзді, Павло Сиротюк 10 зол., замість повідомлень про своє вінчання з п. Оленою Годованською — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 254 1-1

В прив. учит. жіноч. Семинарії С. С. Василіянок в Дрогобичі є до обняття від дня 1. вересня ц. р. посада вчителя наук педагогічних. Кваліфіковані сили зводять зголоситись негайно (письменно або устно) до Дирекції Заведення. Платня після умови. — Управа Семинарії. 953 1—5

Надзвичайні датки на ратунок „Рідної Школи" зложили ВП.: Теофіль Ліпкевич, Отвоцк 50 зол., Дмитро Величко, Гройце 10 зол., Василь Понитишин, Гройце 10 зол., Ольга Ляшецька, Самбір 35 зол. як рівновартість 50 кор. австр. зложених до її рук по розвязанню Т-ва „Бесіда" в Старій Солі, Т-во „Луг" в Жабю 100 зол. і кличе до зложення такоїж квоти Луги в Дорі, в Космачі, в Шешорах, в Косові, в Красноїлі і Головах, Іван і Парасковія Вальчики, Липки явор. 10 зол., Емілія Калайська, Станиславів 60 зол., о. Осип Петраш, Гороходина, збірку в церкві 28 зол., Угрин Дмитро, Дубно ад Шеворек 10 зол., „Народний Дім", Мостиска 25 зол., „Народня Воля", Хлиплі 14 зол., „Український Народний Дім" Малнів 23·73 зол., „Єдність" Радоківці 6·20 зол., Громадяни Липники 9 зол., Філія „Просвіти" в Глинянах 70 зол. як дохід з концерту, сенат. Олена Кисілевська, Коломия 10 зол., І. Пестодієвський, Діброва 15 зол., М. Білинський, голова Кружка „Рідної Школи" в Трускавци 110 зол., як дохід з фестину, радник Костишин Антін, Львів 10 зол., „Народна Гостинниця" 500 зол., Шубертівна Юлія, Кожичі 5 зол., Семнів Іван 20 зол., надрадник Овишкевич Марія 10 зол., Білецька Марія 20 зол., Косеня Олександер, Львів 10 зол., посол Лішинський Іван 20 зол., сенатор Володимир Децикевич 20 зол., д-р Дмитро Левицький 5 ам. дол., Іван і Каетан Фельчинські, фабрика дзвонів в Калуши 20 ам. дол., Бачинський Роман, Нелаціва 4·80 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.